

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 38) findes i tidenden sp. 571, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 27).

Der var ikke stillet ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af *Niels Westerby* og *Antonsen*:

Til § 1.

Til den under nr. 2 foreslåede affattelse af lovens § 3 føjes som nyt sidste punktum:

„Beslutning om en grundskyldpromille højere end 20 eller lavere end 6 kan kun træffes, når mindst $\frac{2}{3}$ af kommunalbestyrelsens medlemmer stemmer herfor.“

Bemærkninger.

Ændringsforslaget går ikke ud på at ændre principperne for eller formuleringen af reglerne om den kommunale ejendomsbeskatning, men sigter udelukkende mod at forhindre, at et lille flertal i vedkommende kommunalbestyrelse gennemfører en vidtgående — og eventuelt uretfærdig — ændring i fordelingen af den kommunale skattebyrde.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Ove Hansen: Der er efter anden behandling stillet et ændringsforslag fra liberalt centrum, og det går ud på, at et mindretal i og for sig får en større indflydelse ved fastsættelse af promillernes størrelse. Det finder vi urimeligt, og derfor kan mit parti ikke medvirke til dette ændringsforslags gennemførelse.

Alfred Bøgh: Efter den stilling, som flertallet her i salen hidtil har indtaget til vore synspunkter i denne lovgivning, må jeg indrømme, at jeg har anset det for håbløst nu på falderebet at komme med ændringsforslag. Selv om der kunne være meget fornuftigt i liberalt centrums ændringsforslag, vil jeg indstille, at man undlader at stemme.

H. C. Tøft: Det stillede ændringsforslag har en del sympati fra min side, idet jeg godt kan se, at det ville være udmærket, om man kunne begrænse adgangen for et lille flertal i kommunalbestyrelsen til vidtgående ændringer i beskatningen i kommunerne. Et forslag, der drejer sig om at foretage begrænsning for de kommuner, der vil gå over 20 promille, ville jeg derfor gerne have støttet, men da jeg har den opfattelse, at man også efter det stillede ændringsforslag kan foretage vidtgående ændringer i kommunens beskatning, idet man jo i kommuner, hvor man i dag har en grundskyldpromille på 10, ved almindelig flertalsbeslutning kan gå op til det dobbelte — og det vil ofte være i kommuner, hvor der er høje grundværdier, man benytter sig heraf — vil jeg tilråde og anbefale, at man undlader at stemme for det stillede ændringsforslag.

Poul Dam: Det stillede ændringsforslag er begrundet på en måde, som alene medfører, at vi ikke kan gå ind for det, idet det er begrundet med muligheden for, at et lille flertal skulle kunne gennemføre noget, der er uretfærdigt. Det anser vi for udelukket; vi mener, at også et lille flertal er et flertal, som skal kunne bruges, og derfor må vi stemme mod dette ændringsforslag.

A. C. Normann: Det radikale venstre anser ikke det foreliggende ændringsforslag for at være sagligt begrundet, bl. a. fordi det indeholder en indskrænkning i kommunalbestyrelsernes flertals myndighed, ikke alene i forhold til det foreliggende lovforslag, men også endog i forhold til kommunalbestyrelsernes hidtidige rådighed. Det radikale venstre vil derfor anbefale, at man stemmer imod det foreliggende ændringsforslag.

Niels Westerby: Liberalt centrum er tilhænger af det af indenrigsministeren fremsatte lovforslag, og vi har også stor tillid til, at kommunalbestyrelserne i langt de fleste tilfælde vil finde en rimelig form for ejendomsbeskatning.

Der er imidlertid en fare for, at et lille flertal i kommunalbestyrelserne over for et stort mindretal kan gennemføre vidtgående ændringer i ejendomsbeskatningen og på

[Niels Westerby.]

den måde træde berettigede interesser hos visse dele af kommunernes beboere under fode. I det ændringsforslag, vi har stillet, hvorefter man frit kan råde over ejendomsbeskatningens størrelse op til 20 promille og ned til 6 promille, er der givet en meget vid adgang for kommunalbestyrelsen til at tage stilling til, hvordan ejendomsbeskatningen skal være. Men netop i en tid, da der hurtigt sker befolkningsforskydninger i kommunen og mange kommuner er meget små, er der en fare for, at et flertal kan gå meget vidt og gennemføre en for et mindretal uretfærdig beskatning. Det kan bl. a. tænkes, at landbruget i en kommune, hvis det er et lille mindretal, bliver udsat for en særlig hård ejendomsbeskatning; det kan også tænkes, at man i en landkommune, hvor landmændene har stort flertal, vil lægge beskatningen fra ejendommene over på indkomsten og lade et mindretal med høje indkomster betale kommunens skatter. For at undgå, at man går til yderligheder i kommunerne — det er vi meget interesserede i at man prøver at forhindre — har vi stillet dette ændringsforslag om, at vidtgående ændringer kun kan træffes med $\frac{2}{3}$ flertal.

Jeg vil her føje til, at det jo ikke er noget ukendt i dansk lovgivning. I lejeloven er der regler om, at visse bestemmelser kun kan træffes af kommunalbestyrelsen med et kvalificeret flertal på to tredjedele.

I meget små kommuner kan huslejerestriktioner således kun indføres med $\frac{2}{3}$ flertal i kommunalbestyrelsen og omvendt: i noget større kommuner kan huslejerestriktioner kun ophæves med $\frac{2}{3}$ flertal i kommunalbestyrelsen. Jeg tror, de fleste partier her i det høje ting har stemt for dette princip — så vidt jeg kan huske, stemte også den højtærede indenrigsminister derfor — da man gennemførte lejeloven i 1959. Det er altså ikke spor ukendt. Dette princip kan også udmærket anvendes her, hvor der er berettigede synspunkter at gøre gældende, således at et mindretal i en kommune ikke bliver udsat for uretfærdige og vidtgående ændringer. Jeg føjer dog til, at vi har tillid til, at i langt den overvejende del af kommunerne vil kommunalbestyrelserne kunne træffe en retsindig og god beslutning.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslaget.

Ændringsforslaget af *Niels Westerby og Antonsen* (se sp. 759)

forkastedes med 94 stemmer mod 4; 50 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Alfred Bøgh: Jeg vil gerne her til sidst sige et par bemærkninger. Enhver, der her i Danmark øver en indsats og udfører sin gerning, gør det jo til gavn for sig selv, men også til gavn for det samfund, vi lever i. Dette gælder ikke mindst bonden. Jeg vil nødig overdrive, men der er mange af vore bønder, der i dag har det drøjt. Jeg har således set et eksempel på, at en ung landmand i fortvivlelse har forladt sin bedrift, så naboerne måtte tage sig af dyrene. Det kan skyldes letsind med økonomiske dispositioner, men der er også mange fornuftige bønder, hvis sind i dag er tynget dels af økonomiske problemer, dels af mange andre ting, såsom mangel på medhjælp, generationsskifte osv. Jeg synes, at som situationen er, fortjener den danske bonde en håndsrækning, og jeg havde troet, at det med den lovgivning, vi her behandler, var blevet muligt at ændre ejendomsskattebeløbene i retning af de ønsker, vi har givet udtryk for med hensyn til, at produktionsjorden kunne være blevet fritaget på samme måde, som når det er amtsbeskatningen, det drejer sig om. Jeg skal gerne erkende, at hvis det var sket, så havde det ikke løst alle økonomiske problemer for landbruget — langt fra — men det ville have været en håndsrækning i en vanskelig situation.

Der er blevet færre bønder her i Danmark, og der bliver færre endnu. Jeg tror, at vi skal passe på, at der ikke bliver for få. Jeg minder om det gamle ord, der siger, at man ikke skal binde mulen på den okse, der tærsker.

Når denne lov nu — formentlig om et øjeblik — er vedtaget, er det kommunerne, der får et stort ansvar, når de nu får myndighed til frit at fastsætte ejendomsbeskatningen. Jeg appellerer til disse kommuner,

[Alfred Bøgh.]

at de viser retsind og forståelse, at de tager denne opgave på sig uden at skele alt for meget til ubillige ting og virkelig tager det ansvar, som her bliver dem givet. Jeg vil gerne sige til den højtærede indenrigsminister, at jeg ikke tror, det er sidste gang, vi her kommer til at tale om ejendomsskatter. Når det nu viser sig, hvordan virkningen bliver også med de byrder, der ved den øgede amtsbeskatning bliver pålagt sognekommunerne, så tror jeg ikke, det varer så længe, inden vi igen bliver nødt til at tale om disse problemer. Jeg anbefaler, at man stemmer imod lovforslaget.

H. C. Toft: Vi står nu ved afslutningen af det, der indledtes med venstres og de konservatives fremsættelse af et forslag til folketingsbeslutning i folketingsåret 1964-65, og hvor socialdemokratiet, venstre, det radikale venstre og det konservative folkeparti var enige om, at man skulle afbøde de urimelige virkninger af den 13. alm. vurdering. Nu står vi over for gennemførelsen af en lovgivning, der virker modsat. Grundskyldpromillen til amtet bliver nu hævet fra 14 til 20, og man udskriver nu vel at mærke på den meget højere grundværdi, som den 13. almindelige vurdering gav i forhold til den 12. almindelige vurdering. Det betyder, at de partier, der stemmer for det lovforslag, der her foreligger til tredje behandling, og vedtager det, samtidig stemmer for en yderligere forhøjelse af boligudgiften, så det bliver dyrere at bo for alle personer i amtskommunerne, hvad enten de er fattige eller rige. Det konservative folkeparti kan ikke medvirke til en sådan politik.

Vi står nu også over for, at der åbnes adgang for kommunerne til væsentlige forhøjelser af grundskyldpromillerne på grundlag af de grundværdier, der er fastsat ved 13. almindelige vurdering. Det vil sige, at man i en lang række kommuner risikerer, at man nu også dér forhøjer og måske fordobler grundskyldpromillerne og således yderligere belaster boligen med udgift i en tid, hvor folketingsrådet prøver på at gennemføre en lovgivning, der skulle gøre det billigere at bo, især i det nye byggeri, som vi alle mener er alt for dyrt. Men

folketingsrådet vedtager altså samtidig et lovforslag, der gør det dyrere at bo og gør det vanskeligere for de dårligst stillede i vort land. Jeg havde ikke ventet, at det var socialdemokratiet, socialistisk folkeparti og det radikale venstre, der ville gennemføre en sådan lovgivning. Vi havde dog ventet nogen imødekommehed over for vore synspunkter, og jeg tror, som hr. Alfred Bøgh sagde før, at den lovgivning, der nu gennemføres, inden kort tid nødvendigvis må tages op til behandling igen.

Samtidig med at man gennemfører denne lovgivning, der har de virkninger over for boligen, har landbruget i går kunnet gøre op, at forrentningsprocenten er faldet væsentligt siden sidste år, og tillige vil det regnskabsår, vi nu er i — den regnskabsopgørelse, der blev forelagt i går, var pr. juli 1966 — vise, at indtægterne er yderligere faldende og omkostningerne stadig stærkt stigende. Jeg finder det ikke rigtigt, at folketingsrådet på dette tidspunkt gennemfører en lovgivning af denne art, når man nu ude i sognekommunerne mange steder risikerer, at landbruget yderligere belastes med øgede offentligt pålagte afgifter i form af ejendomsskatter.

Vi stillede sammen med venstre ved anden behandling ændringsforslag vedrørende den sognekommunale grundbeskatning og tilkendegav dermed vor stilling. I sidste folketingssamling tilkendegav vi vor stilling vedrørende amtsskatterne ved at stille forslag om en grundskyldpromille på 14. Med den skitserede baggrund er det naturligt og klart, at det konservative folkeparti ikke kan medvirke til gennemførelse af denne lovgivning, og vi tilråder og anbefaler folketingsrådet at stemme imod dette lovforslag.

Niels Westerby: Liberalt centrum kan ikke stemme imod lovforslaget, da vi er tilhængere af principperne, som de er udformet i lovforslaget. På den anden side må vi mene, at når vi har stillet ændringsforslag, som går ud på at sikre, at der ikke ligefrem sker vidtgående ændringer i den kommunale ejendomsbeskatning i kommuner, der kan være uretfærdige over for grupperne inden for denne, at vi så heller ikke kan stemme for lovforslaget. Vi bliver nødt til at undlade at stemme.

A. C. Normann: Det forekommer mig, at det sidste fremstød, vi har været vidne til fra venstre og de konservative, i og for sig ikke har bragt noget nyt ind i debatten, men er en gentagelse af, hvad der er blevet sagt under de to tidligere behandlinger. Det forekommer mig også, når nu det ærede medlem hr. H. C. Toft understreger sine bemærkninger om boligens fordyrelse, som jeg allerede har haft lejlighed til at gøre bemærkninger til én gang, at så ligger der deri måske noget af en mistillid til også det ærede medlems eget parti og venstre, som jo i stor udstrækning i praksis kommer til at administrere denne lovgivning.

Jeg vil give det ærede medlem hr. Alfred Bøgh ret i, at det kniber for mange landmænd, og at det er en ting, vi bestandig må have for øje i lovgivningen, når det drejer sig om love, der spiller en rolle for landbruget. Men jeg har tidligere sagt — og jeg tror stadig, det er sådan, og der foreligger ikke oplysninger, som afkræfter det — at en gennemførelse af venstres og de konservatives ændringsforslag ikke ville have været den håndsækning, det ærede medlem tænker sig, til andre end de større landmænd. Ændringerne ville have ramt nedad, de ville have betydet en forøget belastning for de små landmænd og da ikke mindst for de unge landmænd, som har sat sig for betydelige gældsbyrder og derfor er nødt til at konstatere en ret stor indkomst, som beskattes.

Når der er tale om ligestilling med de andre erhverv, og det er jo det udtryk, venstre tidligere har brugt under forhandlingerne, mener jeg at have påvist ved at nævne en række andre erhverv, som man ikke giver en tilsvarende lettelse i beskatningen af jord, der anvendes erhvervsmæssigt, at venstres og de konservatives ændringer ikke ville give ligestilling. Derfor vil jeg slutte med at sige til venstre, at hvis man erkender dette, hvis man opgiver kravet om ligestilling med andre erhverv, når vi taler om grundbeskatning og altså gør dette til et landbrugøkonomisk spørgsmål, så der bliver tale om en særlig håndsækning til landbruget — hvad jeg altså ikke mener det ville være — ja, så burde sagen vel behandles i en helt anden forbindelse,

endelig hvor vi taler om støtte til landbruget.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Har jeg helt misforstået hr. H. C. Toft, når jeg fik den opfattelse, at hvis vi havde accepteret hans forslag om at undtage den dyrkede jord fra ejendomsbeskatningen, da ville det konservative folkeparti have stemt for dette lovforslag? Har jeg helt misforstået det? Hvis jeg har, beklager jeg det, men har jeg ret i den opfattelse, jeg har fået, så er argumentationen omkring boligen ikke meget værd, så er der ingen realitet i den.

Naturligvis har hr. Alfred Bøgh ret i, at landbruget befinder sig i økonomiske vanskeligheder, men jeg tror, jeg har lov til at sige, at hr. Alfred Bøgh overvurderer betydningen af de ændringer i dette lovforslag, som han har ønsket. Men jeg er da enig med ham i, at det næppe er sidste gang, vi behandler ejendomsbeskatningen her i denne sal. Gennemfører vi kommunalreformen med den ændrede byrdefordeling og det ændrede skattegrundlag, er det klart, at ejendomsbeskatningen kommer ind i billedet igen. Rent principielt tror jeg, at der går en skillelinje i det høje ting, idet vi er en hel del, som stadig tror på, at ejendomsbeskatningen efter at være overført til kommunerne vil have en varig plads i det danske skattesystem, og jeg tror, det synspunkt er rigtigt.

H. C. Toft: Ja, indenrigsministeren må delvis have misforstået mig, for jeg har i al min tale vedrørende ejendomsbeskatningen gjort det op på den måde, at der er to sider af sagen, dels landbrugets stilling, dels den afgift, man pålægger boligen; i særdeleshed i de tæt bebyggede områder, hvor grundværdierne samtidig er høje, kan man jo gå højt op med grundskyldpromillen.

I det ændringsforslag, som venstre og det konservative folkeparti stillede, gående ud på, at kun en tiendedel af landbrugsejendommene skulle pålægges den almindelige grundbeskatning, ligger der et ønske om, at de, der har indtægterne, hvad enten det er landbrugere eller andre, i første omgang kommer til at betale kommunens udgifter, og at man ikke belaster den del af jorden, som bruges til dyrkning, med en forlods afgift, i særdeleshed ikke på et tidspunkt,

[H. C. Toft.]

da landbruget er i de største vanskeligheder, det har været i siden 1961. Det var det, jeg bad om imødekommenhed over for, men det viste indenrigsministeren mig ikke.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Jeg bliver altså nødt til at stille mit spørgsmål ganske direkte. Ville hr. H. C. Toft, hvis flertallet havde accepteret ændringen om den dyrkede jord, have stemt for dette lovforslag? Ja eller nej?

H. C. Toft: Jeg må gøre indenrigsministeren opmærksom på, at venstre og det konservative folkeparti har stillet 2 ændringsforslag. Der var det ændringsforslag, som ministeren her omtaler, og det ønsker vi gennemført, men vi ønsker også at gennemføre en lovgivning, der bestemmer, at der maksimalt må anvendes 20 promille i kommunen, og at man for det kommende år højst må forhøje grundskyldpromillen med en fjerdedel af det, den var sidste år. Vi ønskede begge dele — til oplysning for indenrigsministeren.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Det ved jeg da godt, det er jo ikke så længe siden, vi stemte det ned, men jeg gentager mit spørgsmål: havde vi ændret på det punkt, der drejer sig om landbrugets dyrkede jord, uden andre ændringer, ville de konservative da have stemt for lovforslaget?

H. C. Toft: Jeg har lige henledt indenrigsministerens opmærksomhed på, at der var 2 ændringsforslag. Vi ønskede begge gennemført for at stemme for lovgivningen.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Jeg kan altså ikke få et svar, og det er der ikke noget at gøre ved. Men jeg vil dog gøre opmærksom på, at også det konservative ændringsforslag om grundskylden indebærer en betydelig beskatning af boligen, så derfor advarer jeg hr. H. C. Toft mod at køre alt for voldsomt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 97 stemmer mod 54; 4 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om vurdering af landets faste ejendomme.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 25 a) findes i tidenden sp. 599).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 156 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 20) findes i tidenden sp. 601, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 25).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Alfred Bøgh: Det er selvfølgelig medlemmerne bekendt, at det ikke er selve ligningsloven, men kun afsnit af den, enkelte ændringer, der her er tale om. Nogle af disse ændringer har mit parti godtaget, men der er en enkelt, som vi ikke kan godtage — det har vi tidligere redegjort for her — nemlig bestemmelsen om fordobling af lønmodtagerfradraget.

Vi har motiveret vor stilling med, at det i virkeligheden vil betyde et stort proventab — 130 mill. kr. er det beregnet til — uden at der samtidig er anvist dækning. Alene af den grund mener vi ikke, vi kan tage ansvaret for at stemme for denne